

Kaj Mogensens prædiken 4. søndag efter helligetrekonger

Taler

Kaj Mogensen
Sognepræst

Dato

1. februar 1987

Sted

Hvidbjerg Vesten Aa, Ørum og
Lodbjerg Kirker

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 8, vers 23-27

1 I Hvidbjerg Vestenå Kirke hænger der en tavle til minde om otte fiskere, der mistede livet i havet ud for Lyngby lillejuleaften 1885. Vejret var pænt, da fiskerne tog ud på havet for at skaffe lidt fortjeneste til den forestående jul. Der var to sejl- og robåde med seks mand i hver og tre små pramme med to mand i
5 hver. Hen på formiddagen kulede det op, og bådene måtte søge mod land. Her var brændingen allerede så voldsom, at flere af bådene blev liggende udenfor revlen. Uvejret tog til i styrke, og en af de små både forsøgte at komme i land, og to mænd reddede livet ind på stranden. Senere forsøgte en af de store både at slippe igennem, men den kæntrede, og seks fiskere druknede. Snart efter
10 forsøgte en anden af prammene at nå stranden, men den forsvandt i bølgerne, og de to ombordværende druknede. Den sidste båd med seks mand kom igennem den frygtelige brænding, og de frelste fiskere bøjede knæ på stranden og takkede Gud for redningen.

15 Mindetavlen i kirken og gravstedet på Hvidbjerg v. Aa kirkegård står i dag som synlige minder om dramatiske begivenheder, som greb ind i menneskers hverdag lang tid fremover, og ordene nederst på mindetavlen vidner om havboernes grundfæstede tro i liv og død: »salige er de døde, som dø i Herren«
1 .

20

Havet rummer rigdomme og muligheder. Fra havet henter vi føde og velstand, og over havet kan vi nå ud i verden og lære nye folk og lande at kende.

Men havet er også farligt, uroligt og lunefuldt. Det kan ligge blikstille, og
25 pludseligt kan der komme storme, der kan rejse meterhøje bølger og piske vandet til frådende skum.

I torsdags var jeg med konfirmanderne ude i Lyngby for at opleve havet igen. Vi gik op på den højeste klit og kiggede ud over havet og oplevede endnu engang havet, som på én gang drager og gør os små og bange.

Vi kan stadigvæk fornemme, når vi står ved havet en stormfuld dag, at vi mennesker ikke er så store, og at vinden og bølgen rummer en anden slags kraft og styrke, end den kraft og styrke, vi finder i os selv.

De gamle jøder opfattede først og fremmest havet som det farlige, urolige og kaotiske. De havde den forestilling om jorden, at den var dukket op af det voldsomme urhav på skabelsens første morgen. De fortæller om det i poetisk billedtale i Bibelens første fortælling, som vi kalder skabelsesberetningen, men som i virkeligheden ikke er en beretning, men drama og poesi: »I begyndelsen skabte Gud himmelen og jorden. Og alt var øde og tomt. Men da sendte Gud en storm hen over verdensdybet, det store mørke hav. Og Gud lod sin ånd svæve hen over vandene, og Gud sagde: Bliv lys. Og der blev lys.«

Så blev der orden. Jorden dukkede op af urhavet, og lå der som en skøn ø midt i havet.

Men uden om det hele, mente man, lå det urolige hav stadigvæk. Og engang, fortalte man, brød havet gennem dets grænser og ødelagde alt liv på jorden, undtagen det liv, som var nødvendigt, for at livet efter syndfloden kunne fortsætte. Det er fortællingen om Noa og syndfloden, som ikke er en fortælling om noget, der *er* sket, men om noget der sker nu.

Det urolige hav er farligt stadigvæk. Men syndflod kommer der aldrig mere. Det er regnbuen et tegn på. Og *det* er sandt, for forleden dag så jeg en regnbue.

Sådan indeholder de gamles erfaringer med havet noget dobbelt. Havet er rigt, tiltrækkende, fuld af muligheder. Alt liv dukker op af havet. Samtidig er havet farligt, ikke til at få hold på. Vi kan drukne og dø i det. Mange har gjort det bogstaveligt. Der var ikke én familie i Lyngby, som slap fri den lillejuleaften for 100 år siden.

Det er disse erfaringer af havet, som det farlige, uberegnelige og fjendske, der får os til at forestille os havet som et uhyre. De gamle nordboere forestillede sig

havet som en stor slange, Midgårdsormen, hvis krops bugtninger var havets bølger. I Det gamle Testamente optræder havet under navn og skikkelse af Livjatan, dragen, som Gud bekæmper.

70 Det er alle disse naturlige og ægte menneskelige erfaringer og sande fortællinger om havet, der ligger gemt i fortællingen om Jesus, der stiller stormen på søen i dag.

Fortællingen har på den måde en dybde, der gør, at den griber fat i os og fører os
75 ned gennem ordene til sagen selv: Guds virkelighed og vor virkelighed.

Fortællingen foregår nemlig ikke blot engang på Genezaret sø for mange år siden. Den foregår nu. Vi står ikke på afstand og ser til, men er midt i historien, og det ved vi godt.

80

Vi lever sammen midt i det uforklarlige, uberegnelige og urolige. Vort liv er en farefuld sejlads fra fødsel til død. Vi oplever havet, når det er blikstille, når livet folder sig ud stille og roligt, når fuglene flyver lavt hen over vort livshav, når solen stiger af havets skød, og luften og bølgerne blusser i brand og glød. Vi
85 oplever at sejle afsted mod nye livsmuligheder og henter lykke og velsignelse på sejladsen. Forhåbentlig når vi at nyde rejsen og er glade og taknemmelige for alt, hvad vi oplever undervejs.

Men vi oplever også, at havet blæses op, at stormene kommer. Vi bliver små og
90 bange, det er som bølger der stiger omkring os, og vi synker ned og er ved at drukne. Oplevelse af forvirring, manglende sammenhæng i vort liv, uro for det, som kommer, sorg og fortvivlelse over det, som er.

Vi er i en lille båd på vort livs rejse mellem vugge og grav, vi har et ror, men ofte
95 lystrer det os ikke. Vi har sejl, men det er flænget og forrevet.

Jeg tror ikke, at det er svært for os at forstå dette billede med livet som en sejlads, for det svarer til, hvad vi dybest nede og inderst inde oplever – muligheder og vanskeligheder, smult vand og tårnhøje bølger.

100

Til os – i den lille båd midt i det store ocean – siges det gennem dagens tekst: Jesus er hos jer. Og med ham er der frelse, uanset hvor høje bølgerne er, så er han hos os. Vi tror måske, at vi går til grunde, men det sker ikke. Jesus er som en

105 lysende regnbue, som Gud har sat til tegn for os på, at vi ikke går til grunde i
vort livs syndflod.

Livet er en farefuld sejlads, som både rummer glæde og munterhed og kamp og
fortvivlelse: »Ve alle havs vandringsmand! Urolig er hans færd, som tåge, vind
110 og skum på vand og strøm og skjulte skær.« Men Jesus er hos os i båden. Og han
er Gud for os. Gud som skabte verden er blevet som en af os for at være sammen
med os på rejsen – og det gælder hele rejsen.

Hvem er dog han, siden storm og sø lyder ham? Han er Gud selv, vor skaber og
115 frelser, ham som har al magten i himlen og på jorden, ham som stormene må
lyde og som kan binde bølgerne. Hos ham er kærlighed og magt det samme.
Derfor er han hos os i båden. Der skal vi kende ham; ikke som stormens og
tordenens Gud, ikke som den frygtelige dommer eller som den fjerne og
utilgængelige hævner. Men som ham, der er menneske sammen med os, og som
120 sådan Gud for os. Jesus er som regnbuen tegnet på, at hele skaberværkets sejlads
ender på livets kyst.

Vi sidder i dag i et skib, bogstavelig talt, i den del af kirken, som vi kalder skibet.
Det er et tegn på, at vi er under Guds nådige beskyttelse, og at vi skænkes vished
125 om, at vi skal nok komme sikkert i havn. Så lad os da glæde os over, at han er
med os på rejse, og at han fastholder det mål, som vi er ved at slippe af syne.

Selv når bølgerne skyller ind over båden, så den fyldes med vand, selv i vor død
er han og frelser os ud af bølgerne, ligesom dengang han hentede os ud af
130 dåbsvandet og fortalte os, at vi hører ham til.

Han frelser os ud af fortabelsens bølger, og han bliver ved og ved, indtil han har
hentet hele Guds skaberværk med hvert eneste menneske ud af tilintetgørelsen
og ind i Guds rige.

135 *Vor* rigdom er, at vi får lov til at høre det, at vi får lov til at erfare hans nådige
hjælp midt i det alt sammen, så vi kan håbe og tro og glæde os.

Der er nogle i dag, der mener, at der igen skal forkyndes evig fortabelse og pine.
140 Man taler teknisk om »den dobbelte udgang« med en påtaget alvor og med et
udtryk, som talte man om et hus med en fortrappe, der fører op og en
køkkentrappe, der fører ned i kulkælderen. Denne »dobbelte udgang« bliver

gjort til målestok for forkyndelsens sandhed.

145

Nej, hvis der fandtes en evig fortabelse og pine, så ville Jesus ikke være den, som storme og bølger må lyde og finde sig i at blive bundet af. Så ville han ikke være ham, som gik med os i døden og sonede alle menneskers skyld, så ville han ikke være den opstandne, som lever, og som har magten og æren.

150

Den gudstjenestefejrende og Kristustroende menighed har ikke fået det fortrin, at vi alene skal i himmelen, mens alle andre skal pines i al evighed, men vi har fået den skønne gave og den vidunderlige glæde, at vi kan leve på den daglige erfaring og af den gudstjenstlige erfaring: at han er med os i båden, at han er vor

155 ven, vor frelser og vor herre. Sammen med ham bliver den farefulde sejlads trods alle bølger og storme til en velsignet rejse. Han fører os frelst igennem, vor opgave er at stole på det, at glæde os over rejsen, og at lade hans kærlighed præge vort indbyrdes liv, mens vi er undervejs.

160 I dag sejler Hvidbjerg v. Aa Kirkes skib med alle ombordværende ind i Guds velsignede rige.

Amen

165 1. Se mindetavlen længere nede på siden.

Kilde

Kaj Mogensen: "Den dybe sammenhæng. 25 prædikener fra 1. søndag i Advent til Palmesøndag", s. 73-77. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. 1988

170

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

4. søndag efter helligtrekonger, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

175

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kaj-mogensens-praediken-4-sondag-efter-helligtrekonger>

180